

”När fattigdomen kliver in genom dörren, flyger kärleken ut genom fönstret”

Så sa Markus mor vid ett flertal tillfällen under hans uppväxt. Hon sa det visserligen på finska så ovanstående är en fri översättning. Alldeles oavsett så leder det oss osökt in på ämnet för denna artikel, nämligen relationer och pengar.

En av de vanligaste orsakerna till konflikter i relationer är just pengar. Pengar blir ofta en spelplats för både kontroll och motstånd. Det kan vara till exempel behovet att avkontrollera den andres beteende i samband med pengar eller det kan vara ett motstånd mot att befatta sig med pengar.

Markus: Hur jag betedde mig i relation till Filippa vad gällde pengar hade egentligen inte så mycket att göra med pengarna som med mitt kontrollbehov. Spelplanen pengar blev dock när jag fick hjälp att se det, en tydlig ledtråd till att jag behövde förändra min relation till mitt kontrollbehov.

”Pengar kan inte köpa lycka”

Det är också ett talesätt som du säkert inte undgått i en eller annan form. Vi instämmer med att pengar inte kan köpa lycka, i alla fall inte direkt. Det finns dock en koppling som vi ser som mycket intressant i detta sammanhang.

I vårt sett att se saken så kan pengar köpa tid. Om du har gott om pengar kan du gå ner i tid och kanske jobba färre timmar per dag. Eller om du har riktigt gott om pengar jobba en del av veckan, kanske med en egen hemmabaserad verksamhet. Om du är mycket förmögen kan du också välja att sluta jobba helt. Alltså, pengar kan köpa tid. Tid kan köpa frihet och frihet kan köpa lycka.

Värt att beakta i detta resonemang är att av de vanligaste klagomål som framförallt kvinnor har är att deras män inte ägnar dem tillräckligt mycket tid, vilket leder till olycka. Kanske till och med att relationen i förlängningen tar slut.

”Pengar växer inte på träd”

Återigen ett talesätt som säkerligen hamnar på topplistan över talesätt du kommit i kontakt med. Vad betyder det egentligen? Låt oss för skojs skull analysera detta ett ögonblick.

Att pengar inte växer på träd har i alla fall i de sammanhang vi kommit i kontakt med uttrycket varit lika med att det minsann inte finns ett överflöd av pengar eller åtminstone inte ska slösa med dem. Det finns såklart en klokskap i att konstatera att pengar inte växer på träd. Rika människor blir sällan rika för att de tjänar mängder, utan för att de spenderar betydligt mindre än de tjänar. Alltså, det kan vara klokt att ha koll på sina pengar.

Dock har vi mött många människor som via detta uttryck har fastnat i ett fattigdomstänk. Att det inte finns tillräckligt så att det räcker till för alla. Att utbudet av pengar som kan tillfalla

dig är mycket begränsat. Denna tro kan i många fall leda till rädsla och när vi låter oss styras av denna rädsla, liksom av andra rädslor, så leder det sällan till romantisk lycka.

Detta talesätt tillsammans med övriga ovan leder oss osökt in på vad vi har lärt oss om pengar under vår barndom, vår uppväxt och tidigare i våra liv. Vad är det vi har med oss in i mötet med vår livskamrat? Vad är det för övertygelser och för värderingar kopplat till pengar som vi tar med oss in i sängkammaren? Eller, nåja, kanske i alla fall in i det gemensamma hemmet?

Filippa: Jag tyckte tidigare att det var jobbigt att prata om pengar, kopplade att pengar var en källa till konflikt och att om jag sade vad jag tyckte så riskerade jag att mista relationen eller försämra den. Denna sanning gjorde att jag undvek ämnet och när jag tvingades att prata om det så var jag väldigt diffus och otydlig över vad jag tyckte och tänkte. Vilket i sin tur resulterade i missförstånd och konflikter och relationen tog stryk... Så nu inser jag att ju tydligare jag är, även om det kan röra upp känslor hos den andre, desto bättre mår relationen och jag av det.

Pengaskript

Vi kallar det pengaskript. Precis som skådespelare har ett manuskript som de följer så har vi pengaskript som vi följer, ofta omedvetet. Vem har då skrivit dessa pengaskript? För att vi ska kunna ändra på dem behöver vi ju inse att det är vi själva som gjort det. Dock, och detta är viktig, ofta har vi skrivit dem under kraftfull påverkan utifrån.

Denna påverkan kan ha varit från dina föräldrar eller från en annan viktig person som du växte upp med. Det kan vara från tidningar du läst, TV-program du sett. Det kan vara från diskussioner med klasskamrater, kollegor eller bekanta.

Det kan vara från händelser i ditt liv, när du valde att tolka det som skedde på ett sådant sätt som att det hade något med pengar att göra. Utifrån det skapade du en sanning i detta pengaskript att "så här är det med pengar", punkt slut.

Ett livs levande exempel

En vän till mig berättade om hur pengaskript påverkade hans relation med sin fru innan och efter att de blev medvetna om deras respektive pengaskript och kunde förändra dem. Hans fru hade följande upplevelse under sin uppväxt. När hon ville köpa någonting som barn, till exempel gå ner till glassbilen och köpa en glass så sprang hon till mamma för att få pengar till glassen. Mamma svarade: "Det är pappa som har pengarna, gå till honom." Så hon gick till pappa och fick pengar av honom.

Vad lärde sig ett litet barn av detta? Jo, det är mannen som har pengarna. Så vad förväntade hon sig av min vän när de gifte sig. Jo, pengar. Bland annat, ska tilläggas, men ändock var det en förväntan som kom att starkt påverka deras relation. Dessutom, efter som kvinnor inte har några pengar (hennes andra lärdom från sin mor) så såg hon till att spendera pengarna illa kvickt.

Min vän då? Vad var hans pengaskript? När han hade växt upp så var det mer "pengar växer inte på träd"-typen av uttryck som rörde sig i hans familj. Så för honom blev brist på pengar lika med fångenskap och pengar blev lika med frihet. Så varje gång hans fru kom och bad om

pengar från honom och dessutom spenderade dem illa kvickt så var det inte pengar hon spenderade. Det var deras framtida frihet som hon gjorde av med.

Kan du se hur dessa kolliderande pengaskript kan orsaka en eller annan liten diskussion i detta hem (läs; praktgräl). Min vän konstaterade i efterhand att varenda gräl de hade handlade om pengar. De hade de bra i övrigt, men just pengar blev en stark slitning i deras relation. Som väl var kom de i kontakt med personer och information som hjälpte dem att tydliggöra sina pengaskript och förändra dem.

Ytterligare ett exempel ur livet

En annan kvinna berättade om vad hon lärt sig om pengar under sin uppväxt. Det var först när vi talade om pengaskript som hon blev medveten om denna lärdom fullt ut. Det är ju inte så att vi helt medvetet som barn tänker ”okej, nu lärde jag mig det här om pengar”. Nej, det smiter in genom en omedveten bakdörr i vårt huvud och så kan det ligga där i mörkret och styra delar av vårt liv om vi inte tänder ljuset och städar i hjärnkontoret.

Hennes styvfar var den som tjänade pengarna. Hennes mamma var mestadels hemma. De hade dock alltid bara tillräckligt med pengar så att de nått och jämnt klarade sig. Detta för att så snart hennes styvfar fick lön så köpte han alkohol för pengarna och bokstavligen söp upp pengarna. Detta slutade ibland också med att han i fyllan slog denna kvinna.

Av detta kan man säkert ta med sig många saker i livet, men det vi valt i denna artikel är ju kopplingen till pengar. Så vad var lärdomen här? Jo, att ha gott om pengar leder bara till problem. Så genom så gott som hela sitt vuxna liv blev hon en världsmästare på att göra av med pengar och bara ha så att det precis räckte för att överleva. Hon var mycket kreativ med olika sätt att lyckas bli av med pengarna. Det dök upp räkningar och kostnader från än det ena, än det andra hållet. Återigen är det viktigt att se att det inte på långa vägar var medvetet. Det var inte bara så att hon gick och brände allt på kläder eller meningslösa nöjen. Nej, hennes undermedvetna hittade som sagt på mycket finurliga sätt att hålla ekonomin på existensminimum.

Vad står din ekonomiska termostat på?

Det är i detta sammanhang värt att också ta upp vår inre ekonomiska termostat. Detta resonemang kan hjälpa dig med ledtrådar till åtminstone delar av ditt eget pengaskript. Vi har alla en inre ekonomisk termostat kopplat till pengar. Den har en direktlänk till ditt pengaskript så de två samverkar definitivt. Så vad är då detta?

Din ekonomiska termostat reglerar din ekonomiska situation. Precis som en termostat som sitter på väggen och håller inomhustemperaturen på cirka 18 grader, eller rättare sagt det temperaturläget som du ställt in den på. Om det skulle bli vinter utanför dörren så blåser termostaten på värmeanläggningen och ser till att den håller sig på det du ställt in den på. Om det blir sommar, sol och 30 grader varmt så stänger den av all värme och drar igång luftkonditionering för att hålla temperaturen nere.

På samma sätt har vi via vårt pengaskript ställt in vår inre ekonomiska termostat på en viss ekonomisk nivå som vi är bekväma med det. Skulle du hamna i en ekonomisk situation som är under det vad din ekonomiska termostat är inställd på så kommer alla dina undermedvetna

resurser att sparka igång för att snabbt ta dig tillbaka till den ekonomiska standard du ska vara på. Fint, eller hur?

Nja. Det betyder ju i och för sig att när det blir ekonomisk vinter att din inre ekonomiska termostat med största säkerhet ser till att du håller dig finansiellt varm. Men, och ett ack så viktigt men, den innebär också att när det blir ekonomisk sommar med högkonjunktur (om du finner det senaste ordet avstötande så har denna känsla troligen en koppling till ditt pengaskript), stora ekonomiska möjligheter, extremt lönsamma investeringar att göra. Ja, då kommer din ekonomiska termostat att sätt alla de undermedvetna resurserna på att ta ner dig till din normala ekonomiska standard igen.

Det är fascinerande hur vissa människor misslyckas med alla investeringar de gör. Hur de lyckas att nästintill alltid trampa i det pengamässiga klaveret när fältet ligger öppet för rikedom.

Någon sa att framgång är 80 procent psykologi och 20 procent färdigheter. Termostaten vi talar om, liksom pengaskripten hör hemma bland de 80 procenten. Värt att notera är även i det förstnämnda exemplet med den ekonomiska vintern är vad som händer när du återvänder till din normala ekonomiska standard. Låt säga att du är van att ha en årsinkomst på 360 000 kronor per år före skatt. Så får du sparken, men lyckas snabbt hitta en möjlighet att starta eget. Om 360 000 per år verkligen är i linje med ditt inprogrammerade pengaskript så kan du ge dig katten på att din verksamhet kommer att generera precis tillräckligt så du kan ta ut ungefär 360 000 kronor i lön. När du kommer dit, jag då kommer termostaten att se till att bromsa in och se till att du för att allt i världen inte tjänar mer.

Ett exempel. Donald Trump som du kanske känner till. Han är ett tydligt och i viss mån extremt exempel. Hans termostat är inställd på miljarder, inte miljoner, utan miljarder. När han på 1990-talet gick i brakkonkurs och låg flera miljarder back så fann på några år ett sätt att göra comeback och återigen bli miljardär. För honom hade 50 miljoner inte varit nog. Det hade varit ekonomisk vinter.

Markus: Under många års tid var jag världsmästare på att precis gå runt. I princip oavsett vad jag tog mig för, på vilken nivå jag arbetade eller inom vilket område jag bedrev verksamhet så fick jag det precis att gå runt. Det var först efter att ha deltagit i en utbildning på ämnet pengar och just pengaskript, samt efter samtal med mina föräldrar om saken som jag kunde se ett tydligt mönster i det hela.

Med min nyfunna kunskap har kunnat påbörja arbetet med att programmera om mitt pengaskript som mer tillåter överflöd och pengaglädje.

Så vad göra?

Som vi tidigare konstaterat, att försöka ändra på din partner är ofta lika behagligt och effektivt som att banka din panna upprepade gånger in i en betongvägg. Hårt.

Då är det bättre att börja med dig själv. Eller att göra det tillsammans. Om ni har en bra relation och du känner att ni kan ta tag i detta tillsammans, läs denna artikel tillsammans och gör sedan upplevelsen i slutet tillsammans.

Om du inte är helt säker på att han eller hon skulle tycka om detta initiativ är ett tips att be om hjälp. Börja arbeta med att klargöra och eventuellt omprogrammera ditt eget pengaskript. Förklara sedan för din partner vad du sysslar med och be honom eller henne att hjälpa dig med feedback och stöd. Om du gör detta genuint så kommer det med stor säkerhet att väcka din partners nyfikenhet och han eller hon kommer då att ta ett eget initiativ att göra detsamma för sin del. Om detta inte sker som du innerst önskar, andas djupt och kom ihåg betongväggen samt Gandhis ord: ”var den förändring du vill se i världen”.

Det finns såklart att tillsammans samtala om er gemensamma ekonomi på ett sätt som skapar plats för ett friare flöde av kärlek även på detta område om detta något ni tenderar att lägga negativa känslor på. Det är dock rätt lönlöst att samtala om dessa saker om ni inte först på ett icke-fientligt sätt klargör era respektive pengaskript. Annars kommer dessa att lika ett par omedvetna färgade glasögon att färga alla era diskussioner och reaktioner.

Avslutningsvis

Roberto Assagioli, grundare av psykosyntes som kallats en psykologi med själ, sa om pengar att de är kärlekens fordon. Om det inte är så för dig och i dina relationer så önskar vi dig innerligt den upplevelsen och hoppas att denna artikel kan bidra till det.

Apropå denna artikels rubrik vill vi också säga följande; att vara pank är ett tillfälligt tillstånd, att vara fattig är ett förhållningssätt till livet.

Upplevelse

Reflektera själv och om möjligt tillsammans din partner över följande frågor kopplat till pengar. Se till att du/ni inte blir störda. Ha ett nyfiskt, utforskande och öppet förhållningssätt. Ditt jobb är inte att döma något som bra eller dåligt utan helt enkelt försöka klargöra delar av ditt pengaskript vilket frågorna hjälper dig med. I frågorna som nämner din mamma/pappa, om du inte hade en av dessa eller båda närvarande när du växte upp, välj en annan viktig vuxen person under din uppväxt.

1. När jag var barn hade vi...
1. Vad brukade min mamma säga om pengar?
3. Vad lärde min mamma mig om pengar genom det hon gjorde?
4. Vad brukade min pappa säga om pengar?
5. Vad lärde min pappa mig om pengar genom det han gjorde?
6. Om jag ger en billig gåva till någon, får det mig att känna mig...
7. Om jag ger en dyr gåva till samma person, känner jag mig...
8. Om min livspartner spenderar mycket pengar på mig, känner jag...
9. Om jag spenderar mycket pengar på min livspartner, känner jag...
10. Att ha mycket kontanter i min ficka får mig att känna mig...
11. När det gäller pengar, känner jag mig rädd när jag tänker på...

Denna artikel är skriven av Filippa Adolfsson och Markus Eriksson. De lever ihop och arbetar för mänsklig växt. De har tillsammans grundat medieföretaget Media for Life, www.mediaforlife.se. Genom Passionate Teamwork vill de nå ut till framförallt par, men också till människor i andra former av relationer.